

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK I.

OKTOBER 1936

ŠTEV. 10

Dr. Josip Dermastia:

Nadzor nad zavarovalnicami in zaščita zavarovancev

Povsod se posveča zavarovanju velika pažnja zaradi važne vloge, ki jo vrši na gospodarskem in socialnem polju vsakega naroda. Redko ima katerakoli stroka tako tesne zveze z vsemi gospodarskimi vejami kot zavarovanje, ki poleg tega globoko posega v socialno življenje. Razumljivo je, da so zaradi izredne gospodarske važnosti in socialne pomembnosti zavarovanja posamezne države skušale urediti zavarovalni posel s posebno zavarovalno zakonodajo, v katero so sprejele določbe, ki naj nudijo zavarovancem popolno zaščito njihovih bodočih zahtevkov. Vodilna misel moderne zavarovalne zakonodaje je — zaščita zavarovancev. Izgradba zavarovanja samega to nujno zahteva. Pri zavarovanju zavarovane ne dobi protivrednosti takoj pri sklepu zavarovalne pogodbe, kar se pri običajnih kupnih pogodbah dogaja, temveč se zavarovalnica le zaveže, da bo proti plačilu premij ob nastopu zavarovalnega primera plačala dogovorjeno odškodnino. Zavarovane mora torej zavarovalnici zaupati, da bo ob nastopu zavarovalnega primera od nje prejel dogovorjeno odškodnino ter da ne bo varan ali oškodovan. Zavarovanje sloni torej na zaupanju, ki mora biti trdno in neomajno. Da se tako zaupanje ohrani, mora državna oblast skrbeti za nadzor nad zavarovalnicami in se morajo ustvariti vsa mogoča jamstva, da zavarovanci na svojih prihodnjih odškodninskih zahtevkih ne bodo oškodovani.

V naši državi o zavarovalni zakonodaji skoraj da ne moremo govoriti, če izvzamemo Dalmacijo in Slovenijo, na katerem ozemlju sta še vedno v veljavi zastareli avstrijski regulativ iz leta 1896 in še dokaj dober avstrijski zakon o zavarovalni pogodbi iz leta 1917.

Zveza zavarovalnic je stalno opozarjala na to pomanjkljivost in je — držeč se načela, da morajo biti zavarovanci za svoje bodoče zahtevke popolnoma zaščiteni — jasno pokazovala na vse one točke, ki po izkustvu nujno potrebujejo zakonite ureditve, da zavarovanci ne bodo trpeli škode. Zahtevala je zlasti zakonito minimiranje premij, ker pobiranje zadostnih premij je glavni predpogoj za tako poslovanje, da bodo zavarovanci popolnoma varni za svoje bodoče odškodninske zahtevke.

Državna oblast je imela gluha ušesa in na vse opozoritve ni polagala nobene važnosti. O nadzoru nad zavarovalnim poslovanjem in z njim združenim minimiranjem premij ni hotela ničesar slišati in to niti tedaj, ko je zaradi podtarifiranja v naši državi propadlo pet, sicer malih zavarovalnih podjetij, ki so

pa vendar povzročila zavarovancem občutno škodo. Moralo je priti do poloma svetovne zavarovalne družbe Feniks, ki je tudi zavarovancem v naši zemlji povzročil ogromno škodo. Šele po tem velikem krahu, ki je bil predvsem posledica podtarifiranja in v zavarovanju nedopustnih špekulacij, se je zganila državna oblast in je postala pozorna tudi široka javnost.

Trgovinsko ministrstvo je izdelalo načrt Uredbe o nadzoru nad zavarovalnimi družbami ter je za 2. 9. t. l. sklicalo konferenco, na katero so bili povabljeni možje iz našega gospodarskega življenja. Predloženi načrt sicer še ni vseboval vseh onih načel, da bi bili interesi zavarovancev potrebno zaščiteni, na konferenci si je pa trgovinski minister osvojil vsa ona načela, ki so za popolno zaščito zavarovancev potrebna, in bo v tem smislu prihodnja uredba spremenjena in izpolnjena.

Katera so glavna načela, na katerih sloni spremenjena in dopolnjena uredba?

Izkustvo nam je pokazalo, da je ugoden razvoj in soliden obstoj zavarovalstva mogoč samo pri pobiranju tehniško zadostnih tako zvanih minimalnih premij. Vsakdo, ki se spusti v podtarifiranje, mora prej ali slej zaradi prenizko pobranih premij priti v tak finančni položaj, da ne bo mogel izpolniti svojih napram zavarovancem prevzetih obveznosti. Minimiranje premije se mora torej zakonito urediti. Ob tej priliki moramo zopet prav izrečno povdariti, da se premijski stavki ne morejo računati po morebitnih tržnih cenah in da so od vsakokratnih tržnih cen popolnoma neodvisni. Višina premijskih stavkov zavisi namreč samo od pogostnosti in obsega škod. Dogodi se, da tržne cene padajo, a nasprotno škode rastejo, kar smo zlasti opazovali in še opazujemo v dobi gospodarske krize. Ker so torej premije odvisne samo od pogostnosti nastopa zavarovalnih primerov in od obsega nastalih škod, pri njih določanju ni mogoča nobena dopustna konkurenca, ker mora ona zavarovalnica, ki gre pod minimalno premijo in podtarifira, propasti. Zakonito minimiranje premij bo take polome preprečilo in s tem nudilo zavarovancem popolno zaščito.

Zaščita zavarovancev nadalje zahteva, da zavarovalnice pobrane zadostne premije nalagajo v premijske rezerve v oni višini in na tak način, da so zavarovalnice vsekdar v finančnem stanju točno in pošteno izpolnjevati svoje obveznosti napram zavarovancem. Premijske rezerve morajo biti v zavarovalno-

tehničnim predpisom odgovarjajoči višini naložene popolnoma varno ter mora biti izključena pri njih vsaka špekulacija in morajo neokrnjene služiti samo za poravnavo bodočih zahtevkov, ki jih imajo zavarovanci napram zavarovalnici. V tem pogledu pozna načrt uredbe premijski register, ki ga vodi državna oblast in v katerega se morajo vpisati vse one vrednosti, ki služijo za pokritje premijskih rezerv. V premijski register vpisane vrednosti morajo ostati v naši zemlji, da se ne ponovi primer Feniks, v katerem so bile vrednosti odnešene iz naše države in so bile na veliko škodo zavarovancev odtegnjene pokritju matematično izračunanih premijskih rezerv za zavarovalne posle v naši zemlji.

Načrt uredbe tudi določa, da so zavarovalne pogodbe obvezne za obe stranki skozi celo dogovorjeno dobo. V Sloveniji in Dalmaciji sicer že obstoja taka zakonita določba, ne poznajo je pa ostali deli naše države, koder more vsak zavarovane po plačilu prvotne premije od zavarovalne pogodbe odstopiti. Tako stanje je za zavarovanje škodljivo in ni v interesu varnosti zavarovancev, ker je zanesljiv izračun premije tem bolj mogoč, čim dalje ostanejo zavarovani isti predmeti pri zavarovalnici, ker se na ta način ustvari stalnost rizikov, pri čemer pride zakon o velikih številkah do večje veljave.

Storiti se mora vse, da se zaupanje zavarovancev do zavarovalnic ohrani v polni meri. Da se to doseže, je potrebno, da izdajajo zavarovalnice o svojem delovanju letne bilance, iz katerih je tudi razvidna višina in naložba premijskih rezerv glede vseh onih poslov, ki se sklenejo na ozemlju naše države. Ta določba je zlasti potrebna za tuje družbe, ki ločenih in samostojnih bilanc glede poslov v naši državi niso izdajale, temveč so objavljale samo skupne bilance glede vseh poslov, ki jih imajo v državah, v katerih poslujejo, ne da bi bilo iz teh skupnih bilanc razvidno stanje poslov v naši državi.

Pretežna večina zavarovalstva je že dosedaj postopala na način, ki ga predpisuje spremenjeni in dopolnjeni načrt Uredbe o nadzoru nad zavarovalnimi družbami. Posebno to dejstvo je imelo za posledico, da v dolgi dobi gospodarske krize zavarovalnice niso propadle, če tudi so mnogo trpele in še danes trpe, in da so jim zavarovanci ohranili zaupanje v tako veliki meri, da jim ga ni mogel niti polom Feniksa odvzeti ali vsaj zmanjšati. Kljub temu smatramo zakonito ureditev nadzora za potrebno, ker je dosedanje sicer dobro stanje večine zavarovalnic

„Naša moč“ v Bolgariji

S poučnega potovanja po Bolgariji se je pred kratkim vrnil g. Stanko Sušnik, vodja organizacijskega oddelka V/ajemne zavarovalnice. Znano je, da je zavarovalstvo v Bolgariji močno razvito in da ima Bolgarija že mnogo let prav moderno zavarovalno zakonodajo. G. Sušnik nam bo za prihodnjo številko napisal mnogo zanimivega iz bolgarskega zavarovalstva. Danes priobčujemo samo njegovo prvo izjavo:

»Že dolgo me je mikalo proučiti zavarovalstvo v Bolgariji, kjer je združništvo izredno močno razvito. Upravičeno sem pričakoval, da imajo tam tudi domače vzajemne zavarovalnice mogočno razvite.

V treh tednih sem pri dveh največjih domačih zavarovalnicah — vzajemnih seveda — videl veliko zanimivega in koristnega. Prav rad bom v „Naši moči“ opisal najvažnejše in najbolj zanimivo, kar sem videl. Za zdaj morem samo obvestiti p. n. čitatelje in uredništvo „Naše moči“, kako zelo je imponirala v Bolgariji „Naša moč“. Po dva izvoda vsake številke sem imel in izročil vsaki zavarovalnici po enega. „Naša moč“ je šla iz roke v roko in pri vseh vzbujala največje zanimanje in soglasno hvalo.

Seveda bomo ostali z obema zavodoma v prijateljskih stikih. Tudi „Naša moč“ jim bomo redno vsak mesec dostavljali in to na njihovo izrecno željo.«

Mlada moč

Dragi otroci!

Tokrat bo pa moje pismo kratko. In krivi ste sami. Pomislite! Vprašal sem vas, kakšna naj bi bila »Mlada moč« prihodnje leto. Hotel sem, da mi poveste, kako naj bi bilo z vašim dopisovanjem, kako z nagradami itd. In, kaj menite, koliko sem prejel vaših odgovorov? Trideset, petdeset, sto, kakor navadno, ne? Nič takega. Prav nobenega odgovora mi niste poslali! Tuhtam in stiskam možgane, da bi iztisnil iz njih kak pameten odgovor, zakaj niste pisali, pa mi ne pride nič odrešilnega na um. Ali vam je zmanjkalo papirja, črnila in svinčnikov? Ali so vas počitnice tako zdelale, da ne morete pisati? Ali ste čez počitnice morda sploh pozabili pisati? Bog že ve, kako je z vami, in vi sami tudi.

Hm, kaj bo pa sedaj z nagradami? To vas ima radovednost, kaj! Pa pravim: nič ne bo z nagradami! Tiste tri lepe knjige (in za to priliko so bile pripravljene še prav posebno lepe!) bom spravil kar nazaj v svojo knjižnico — v spomin na avgust 1936, ko mi moji ljubčki niso nič pisali.

Tolaži me pa, da vendar niste name vsi pozabili. Na avgustovo vprašanje sem že do danes prejel kar lepo vrsto odgovorov. Ta opisuje konja, da je »za počt«, oni se je spravil nad bolho, tretji spet nad kozo. Na, lepa

odvisno samo od njihove dobre volje, popolna zaščita zavarovancev pa zahteva, da tako stanje postane zakonito obvezno.

Državni nadzor nad zavarovalnicami ne sme biti daveč in napredek zavarovalstva ovirajoč. Nadzor mora biti sicer strog, toda na celi črti blagohoten in vedno v skrbi za uspešen razvoj in soliden obstoj zavarovalstva ter ravno s tem za popolno zaščito zavarovancev. Organi, ki bodo nadzor izvrševali, morajo biti strokovnjaki, katerim bo uspešen razvoj zavarovalstva vedno pred očmi, h kateremu bodo s svojim strokovnim znanjem mnogo pripomogli. Ni pa še zadosti, da bodo samo strokovnjaki, temveč morajo biti tudi poštenjaki, katerih cvenk denarja nikoli ne bo zvabil s prave poti. Če se bo nadzor izvrševal po takih ljudeh, bo pravi blagoslov za pošteno zavarovalstvo v naši zemlji, ki bo v veliko zadovoljstvo in sigurnost našega narodnega gospodarstva zadoščalo vsem njegovim zavarovalnim potrebam.

knjiga o živalstvu bo to. Do konca septembra moram imeti seveda vse odgovore.

Seveda tudi v oktobru ne boste lenarili. V oktobru začnemo tako polagoma misliti na naše rajne, ki se jih potem na Vernih duš dan spominjamo. Če je mrlič v hiši, je kaj žalostno. Po raznih krajih imajo različne običaje ob takih prilikah. Zato bo naslov nagradni nalogi

„Če je pri nas mrlič v hiši.“

Opišite čisto odkritosrčno vse, kar ste opazili ob takih prilikah. Kaj ljudje molijo, kaj prepevajo, kaj jedo in pijejo, ko straziijo pri mrliču? Morda bo znal ta ali oni povedati strahotno zgodbo o duhovih, kakor si jih ljudje ob takih prilikah radi pripovedujejo. Za konec pa opišite še, kako je, ko mrliča odnesejo iz hiše k pogrebu.

Upam, da se vam vse to posreči tako, da se mi bodo ob čitanju kar lasje ježili.

Lep pozdrav vsem!

Brat Ivo.

Dobro jo je pogruntal. Mamica: »Kam pa je izginil štrukelj, ki sem ga pustila na tem-le krožniku?« — Mali Pepček: »Dal sem ga lačnemu dečku, mamica.« — Mamica: »Lepo si naredil, sinko. Kdor je dobrega srca, ga ima tudi ljubi Bog rad. No, kdo pa je bil tisti deček?« — Pepček: »Jaz, mamica!«

Polovično voznino v Ljubljano in krasno, zelo povečano izbiro damskih plaščev za vsak okus in po najnižje mogoči ceni Vam nudi najboljša

damška konfekcija PAVLIN

Ljubljana Kongresni trg 5

Pri nakupu se Vam pri predložitvi voznega listka odračuna enosmerna vozna cena od vsake postaje Slovenije do Ljubljane

Velike stvari je mogoče doseči le z vzajemnimi močmi, t. j. s skupno trdno voljo. Zato je pa tudi umljivo, da je tem manj zmisla za zavarovanje tam, kjer ni smisla za skupnost in edinost. Vzajemna zavarovalnica predstavlja mogočno vez nad 100.000 članov, zato pa tudi moč, varnost in uspeh.

Nagrade za avgust

Tri nagradna vprašanja, ki smo jih postavili v avgustovi številki »Naše moči« odraslim, so vzbudila mnogo zanimanja. Iz nešteti odgovorov se vidi, kako zelo vam je vsem naš mesečnik pri srcu. Iz mnogih sporočenih nam predlogov črpano dragoceno gradivo za zboljšanje »Naše moči« v prihodnjem letu. Zato tokrat obeh nagrajenih odgovorov ne bomo natisnili. Povemo le, da je prejel

prvo nagrado gospod Breznik Rok, Zagrad 32, pošta Prevalje;

drugo nagrado pa gospod Tomažič Franc, postajenačelnik v Gunji, Vici-Brčko.

Na splošno so odgovori prinesli sledeče rezultate:

Izmed člankov ugajajo najbolj g. L. Puša slovenska narodna razmišljanja. Prav mnogo priznanja žanje naša povest »Pesem polja«. — Za prihodnje leto si vsi želite, da bi izhajala »Naša moč« vsaj na 16 straneh, ali pa na osmih, a zato vsakih 14 dni. Zato ste tudi prav vsi pripravljeni doplačati 100% višjo naročnino, ki pa bo vseeno znašala še vedno le 2.— Din.

Če bomo pa vašim željam mogli ustreči, o tem se bomo pogovorili v 12. številki »Naše moči«. Za sedaj vsem, ki so odgovorili, prav lepa hvala!

Ne vemo ne ure ne dneva ...

V zadnjem času je »KARITAS« izplačala CELE ZAVAROVALNE VSOTE ob smrti naslednjih članov in članic:

Mlakar Frančiška, Znojile 19, p. Kotredž. — Drole Marija, Jastrobje št. 9, p. Špitalič. — Brglez Ivan, Irje 15, p. Rogaska Slatina. — Urbančič Marija, Sp. Šiška, Frankopanska 12. — Orel Ivan, Draga št. 49, p. Št. Rupert na Dol. — Novak Karol, Ljubljana-Moste, Na klančku št. 6. — Petrič Janko, župnik, Ljubljana, Sv. Petra c. 80. — Čampa Alojzij, Zamostec — Sodražica. — Ivačič Jožef, Lastnič 22, p. Kozje. — Truden Terezija, Nadlesk 33 pri Ložu. — Konjar Ulrik, Motnik pri Kamniku 25. — Zupan Marija, Loke 16, p. Trbovlje I. — Urnkar Valentin, Moste, Predovičeva 16-I. — Premk Valentin, Ljubljana, Pred Škofijo 7. — Marter Pavla, Dev. Mar. v Polju št. 74 (sozavarovanje otrok).

Dvojno zavarovalno vsoto je izplačala »KARITAS« ob smrti Bizjak Ivana, voznika cestne železnice, Ljubljana VII, Celovška 78, ki je bil ubit od električnega toka pri izvrševanju svojega poklica. »KARITAS«.

Nagradno vprašanje za oktober 1936

Letošnje leto je bilo rekordno v pogledu številu tujcev, ki so v razvedrilo in za odpočitek obiskali našo lepo zemljo. Iz tujkega prometa nam vedno bolj raste vir zaslužka in blagostanja. Seveda pa poleg gmotnega dobrega, ki nam ga prinaša tujski promet, ta stvar ni brez slabih strani. Zlasti v moralnem pogledu je treba marsikaj zavračati. Zato Vam z ozirom na izkušnje in opazovanja v tekočem letu stavljam vprašanje:

Ali je tujski promet v našo srečo ali nesrečo?

Sporočite nam vse, kar govori v prilog tujskemu prometu, pa tudi ono, kar bo treba pobijati. Odgovori naj bodo v uredništvu najkasneje do 31. oktobra t. l.

Anekdota. Slavni nemški pesnik Schiller (izgovori: Šiler) se je v svoji mladosti učil brenkati na harfo. Ko se je nekega dne spet vadil pri odprtem oknu, mu je zaklical sosed iz nasproti stoječe hiše: »Gospod Schiller, Vi igrate na harfo, kakor bi igral David, samo ne tako dobro.«

Schiller mu ni ostal dolžan in se je odrezal: »Vi pa govorite kakor Salomon, samo ne tako pametno.«

*

Šele bo. »Čuj, Matija, slišal sem, da je pri tebi v petek gorelo.«

Matija: »Pssst, ne tako glasno! Gorelo bo šele ta petek.«

Ing. Jože Černe, Ljubljana:

Pomen kisanja krme za napredek živinoreje.

V Sloveniji, še posebno pa v njenih alpskih predelih, je bila že od nekdaj in bo ostala brezdvomno tudi za bodočnost najbolj dobičkanosna panoga kmetijstva živinoreja; za njen uspešen razvoj jamčijo predvsem ugodne podnebne razmere. Zlasti so dani vsi predpogoji za pridelovanje prvovrstne krme za živino. Popoln uspeh pri živinoreji pa bomo dosegli tedaj, ko bomo uredili travnike in pridelovali zadostne količine suhe in kisle krme, ki je tečna in lahko prebavljiva.

Cestokrat se dogaja, da nam začne že zgodaj spomladi primanjkovati suhe krme za živino, zlasti tedaj, ako je bila prejšnje leto močna suša in je bil zaradi tega pridelek sena majhen, ali pa še v jeseni nismo mogli pravočasno spraviti otave. Tako je kmet zaradi pomanjkanja zadostne krme dostikrat prisiljen pod ceno prodajati svojo živino.

V nekaterih letih so izgledi za pridelek sena zelo dobri; za časa košnje pa kaj rado nastopi dolgotrajno deževje in nam prekriža vse nade. Pri tem izgubi krma mnogo hranljivih snovi in pridelek je radi tega znatno manjši; včasih pa tudi popolnoma propade. To je kmetovalce prisililo, da so začeli razmišljati, kako bi ohranili krmo nepokvarjeno in so jo začeli polagoma kisati; način kisanja krme se je rodil res iz sile razmer.

V nekaterih gospodarsko naprednih državah je kisanje zelene krme že močno razširjeno; istim potom bomo morali iti tudi mi. Za kisanje zelene krme nam služijo posebni prostori, katere nazivamo silose. Oblika silosa je lahko različna. Včasih je zidana ali betonska štirioglasta ali pa okrogla jama, večkrat okrogel stolp. Natančnejši opis silosa samega bo sledil pozneje; najprej moramo vedeti, kakšen pomen ima kislina in kako jo pripravimo.

Kislina krma je mnogo tečnejša in lažje prebavljiva kot pa posušeno seno. Naš kmetovalec nudi pri dosedanjem načinu krmjenja živini vse premalo beljakovin. Zato se živina ne more tako razviti, kot bi bilo treba; radi tega slabi in molznost je razmeroma nizka.

V zeleni krmi so hranivne snovi raztopljene že v tako zvani vegetativni vodi in so radi tega lahko prebavljive. Ako pa je krma posušena, se nahajajo hranivne snovi v njej v trdi obliki; v živalskem telesu se morajo najprej raztopiti potom raznih želodčnih in črevesnih slin in šele nato so sposobne za prehrano. Če pa krmo okisamo, ohranimo v njej vse hranivne snovi, katere bi sicer, ako bi seno posušili, izgubili; obenem pa znatno zboljšamo prebavljivost krme.

Zelena krma se v silosu ohrani in je uporabna

čez zimo ali pa tudi dalje časa, ravno tako, kakor se ohrani kislina repa ali pa zelje v kadeh. Zelena krma kisamo zato, da se ne pokvari in da izgubi čim manj hranljivih snovi. Ohranjeno zeleno rastlinsko maso imenujemo kislina krma ali ansilaža; ohranjuje pa jo mlečna kislina. Zaradi prisotnosti mlečne kisline se ne morejo razvijati razne škodljive bakterije; posebno pa se s tem ovira delovanje gnilobnih bakterij. Mlečna kislina nastane z vrenjem sladkorja, ki je v zeleni krmi in samo v takem prostoru, v katerega nima zrak dostopa. Ko nastane dovoljna količina mlečne kisline, se nam ni treba več bati, da bi se zelena krma začela razkrahati ali pa gniti.

Z ozirom na pristop zraka razlikujemo sladko in kislino ansilažo. Ako pri okisanju nima zrak nikakega dostopa, potem se razvije v glavnem mlečna kislina, katerega zdravju ne škoduje, poleg tega pa tudi večje količine ogljikove kisline. To je tako zvana sladka ansilaža. V slučaju pa, da ima zrak dostop, se razvije v krmi poleg mlečne kisline tudi očetna in maslena kislina. Taka krma za živino ni uporabna.

Gledati moramo na to, da se razvije v silosu samo mlečna kislina. Za dobro ansilažo je značilen prijeten kisli okus in vonj; pri nepravilnem postopanju pa smrdi pokvarjena kislina krma po kislu.

Pravilno postopamo edinole na ta način, ako preprečimo vsak, tudi najmanjši dostop zraka. Stene in dno v silosu morajo biti nepropustni; ako so stene propustne, se izgubi mnogo rastlinskega soka, ki je bogat na raznih hranljivih snoveh, obenem pa uhaja v prazne prostore zrak, ki zelo kvarno vpliva. Če uhaja zrak med krmo v silosu, se tvori večja množina očetne kisline. Prav tako se tvori maslena kislina, ki ni prav nič manj škodljiva. Pojavi se zaradi delovanja posebnih bakterij, katere razkrajaajo rastlinski škrob beljakovine, sladkor in deloma tudi mlečna kislina. Zaradi maslene kisline zadobi krma smrad po znoju in po žaltavem maslu. Take krme živina ne žre. Rastlinska masa mora vsebovati nadalje zadosti sladkorja in mora biti dovolj mokra. Posebno merodajna je toplota v stlačeni krmi v silosu; znašati mora 8—55° C. Iz vsega navedenega je točno razvidno, kako veliko važnost moramo polagati na pravilno pripravljanje kisle krme.

Kislina krma vsebuje mnogo več hranljivih snovi, kot pa suha krma, zlasti pa vitaminov. Živali, ki uživajo hrano, bogato na vitaminih, so zelo odporne proti raznim boleznim, živali pa, katere hranimo s hrano, katere je siromašna na vitaminih, le slabo napredujejo in so podvržene boleznim. Ravno zaradi tega moramo polagati na zeleno, prav posebno pa še na kislino krmo zelo veliko važnost; taka krma vsebuje mnogo beljakovin in vitaminov, kateri so za pravičen razvoj in za zdravje živine neobhodno potrebni.

(Nadaljevanje sledi.)

Opozorilo!

G. Confidenti Franc, Celje, ni več naš potnik ter za naš zavod ne sme vršiti zavarovalnih poslov.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.

Zdravstvena šola

Nikar si tesno ne podvezujte nogavic, kar se tolikokrat dogaja (celo z grobimi vrvicami). Tesna podveza preprečuje krvni obtok v nogah, kri zastaja v dovodnicah, ki nabreknejo in se polagoma razširijo, kar povzroča potem celo vrsto težav.

Plinavost črevesja se pojavlja v preveliki meri, če zaostaja zaradi tega ali onega vzroka hrana predelgo v črevesju, dalje zaradi preobilne hrane ali pokvarjene hrane, ki povzroča vrenje. Plini se nabirajo zlasti v črevesju pod desnimi in levimi rebri lokom in v spodnjih trebušnih predelih. Če plinavost sama povzroči včasih prav hude trgače bolečine po črevesju. Pri nekaterih ljudeh, ki zaradi oslabelosti črevesnega gibarja stalno bolehalo na plinavosti, stiska plin stalno prepono navzgor, kar povzroča zbadanje, obenem pa ovira dihanje v njegovem delovanju. Pojavi se občutno tesnoba, kratko, težko dihanje in neredno bitje srca. Zdravnik bo opazoval in predpisal zdravila po vzročnosti plinavosti. Priporočam, da ljudje, ki bolehalo na tej nadlogi, ne jedo hrane, ki ustvarja dosti plinov, n. pr. fižola, sočivja, čebule, česna, kumaric, sliv, hrušk, pa tudi ne preveč kruha, enako naj ne pijejo piva in mošta. Proti plinavosti je dobro apotekarsko živalsko ogelje, kamilični čaj in čaj od poprove mete. V lekarnah se dobi izloček različnih rastlin pod imenom aqua carminativa. Dober je tudi jogurt. Ako se pojavi zaradi plinavosti kolika, jo vsaj nekoliko olajša o mrzle obloge na trebuh. Jogurt je s pomočjo presebnega bacila na toplem prostoru prirejeno zelo hranljivo in tečno kislino mleko. Nekateri menijo, da jogurt daljša človekovo življenje.

Zelodčno kislino izmerimo na ta način, da damo bolniku na teče poizkusni zajutrak — nekaj čaja z malo žemljo. Čez nekaj časa izsesa zdravnik s cevjo vsebino želodca nazaj in na kemični način določi, koliko kisline se je izločilo v hrano, in tudi vidi, do kolike mere je bila hrana prebavljena. Tega postopka se bolniki zelo boje, a nepravilno, ker se vse težave pojavljajo večinoma le zaradi bolnikovega razburjenja. Če je bolnik miren in mirno uboga diktat (enakomerno dihanje in pravilna drža), se izvrši vsa stvar igravo lahko. Težje je pa s tistimi, ki padejo od strahu skoraj v nezavest že, ko zagledajo cev v zdravnikovi roki.

Porebrnica je tanka mreža, ki ima dva lista. Eden pokriva notranjo steno prsnega koša, drugi pa pokriva površino pljuč. Med obema je prav opek prostor, v katerem se pri vnetjih nabira vnetna tekočina ali gnoj. leva in desna polovica prsnega koša odnosno pljuč ima vsaka zase svojo mrežo, ki je druga od druge povsem oddeljena. Listi se po vnetjih na nekaterih mestih lahko zarastejo med seboj, kar povzroča težave, zlasti če hočemo napraviti pnevmotoraks, o katerem smo tu že pisali. Ako je list suho vnet, povzroča med dihanjem glasove, kakor bi nekdo drgnil usnje ob usnje. Te glasove sliši zdravnik s prislonjenim ušesom ali s slušalko prav dobro in po njih ve, da je mreža vnetja. Zdravnik torej ne posluša samo »za špas«, da bi se bolniku zdel imeniten. Če pa je vnetje mreže mokro ali gnojno, se izloča tekočina ali gnoj med oba lista včasih kar v litrskih količinah. Zdravnik bo trkal po prsnem košu in bo spoznal, do kam sega tekočina ali gnoj, prav na tak način, kot spozna gostilničar s trkanjem po sodu, koliko je še vina v njem. S slušalko pa bo dognal isto po oslabilnem dihanju. Torej ni tudi v tej stvari nobene coprnije. Poleg ušes pa imamo za razpoznavo še druge pripomočke — sesalko, s katero izsesamo vsebino med rebri in pljuči, rentgen in elektrokardiograf, pravo, s katero je mogoče dognati različne nepravilnosti v delovanju srca. Srce razvija namreč med delovanjem električne toke, ki jih prenašamo s posebnim aparatom na iglo, ki črta na vrteči se papir svojstvene črte, katere se pri različnih srčnih napakah zelo razlikujejo. Po teh črtah, imenovanih elektrokardiogrami, spoznamo bistvo srčne napake.

Pa še eno za šalo. Prvi norec drugemu: »Zamiži in ugani, kaj tiščim v pesti!« Drugi norec zamiži: »V pesti tiščiš ljubljanski nebotičnik.« Prvi norec: »Jaaa, ko pa si skrivaj pogledal.«

ČEVLJI *Peko* VODIJO V KVALITETI

Mariborski živinski sejem 25. avgusta.

Prignanih je bilo: 5 konj, 16 bikov, 154 volov, 464 krav, 11 telet; skupaj 650 glav. Cene so bile sledeče: debeli voli 4—4.25 Din, poldebili 3 do 3.85, vprežni 3.50—4 Din; biki za klanje 3—3.50; glavne krave debele 3—3.25 Din, plemenske 3.10 do 3.40 Din, klobasarice 2—2.25 Din, molzne 2.25 do 3 Din, breje 2.80—3.60 Din; mlada živina 3.75 do 4 Din; teleta 5.25—6.50 Din za 1 kg žive teže. Skupno je bilo prodanih 379 glav. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din; meso bikov, krav in telic 6—8 Din; telečje meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din; svinjsko sveže meso 12—14 Din.

Moderni otroci. Profesor zgodovine vpraša: »Kdo je bila Katarina Ruska?« — Učenec: »Marlene Dietrich.« (Marlene Dietrich je slavna filmska igralka, ki v filmu igra Katarino Rusko.)

Gene živine v Kranju 31. avgusta.

Voli I. vrste 5 Din, II. vrste 4.50 Din, III. vrste 4 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5 Din, II. vrste 4.50 Din, III. vrste 4 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 4.50 Din, II. vrste 4 Din, III. vrste 3.75 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 8 Din, II. vrste 7 Din za 1 kg žive teže; prašiči špeharji 9 Din, prašiči pršutarji 8 Din za 1 kg žive teže. — Svinjina 16 Din, svinjska mast 18 Din, slanina 15 Din za 1 kg.

Premovanje goveje živine pri edinicah selekcijskih zadrug se bo vršilo tekom meseca v sledečih krajih: Skaručna 25. septembra, Šenkov turn 26. septembra, Vodice 25. septembra, Voglje 29. septembra, Šenčur 29. septembra, Selca 30. septembra, Trstenik 1. oktobra, Olševek 6. oktobra, Ovsiš 7. oktobra, Gorje 8. oktobra, Tribuče 22. septembra, Adlešiči 23. septembra.

Vprašanja in odgovori

27. — Mnogim! — Pritožujete se, da ne dobite v redu »Naše moč«. Ali nismo že ponovno zapisali, da se morate zaradi tega obrniti na zastopnika Vzajemne zavarovalnice v Vaši župniji? Njegova dolžnost je, da Vam list redno dostavlja.

28. — G. P. I., kaplan v Č. — Vi ste pa zares hud gospod. Za »Našo moč« ste v redu plačali 1 Din, a doslej ste prejeli le tri številke. Ali pa veste, da je Vzajemna zavarovalnica prejela tudi vrnjene vse opomine, ki Vam jih je pošiljala zaradi neplačane premije? Da ste v M. »nepoznat«. Kako tudi ne, ko pa ste že od aprila sem v Č., a o tem niste ničesar javili. Pošiljamo Vam vse zaostale številke in Vas prosimo, da nam v bodoče redno sporočate, če boste premeščeni. Če ne vemo točnega naslova, tudi ne moremo redno dostavljati lista.

29. — Č-vié M., Varaždin. — Sporočate, da tamkajšnji naši zavarovanci z navdušenjem berejo »Našo moč«, a da splošno izražajo željo, naj bi izhajala tudi v hrvaškem jeziku. S to mislijo se tudi mi bavimo. Izdajanje v hrvaškem jeziku pa bi bilo združeno s tolikimi novimi stroški, da za enkrat tega še ne moremo podvzeti. Bodite uverjeni, da bomo hrvaškim zavarovancem takoj in z veseljem ustregli, čim se bodo našli za to potrebni denarni viri. Motite se namreč, če menite, da bi za to zadostovalo le nekaj tisočev.

30. — K-tin Alf., Rakek. — Takole pišete: »V G. je pogorel posestnik V. M. Pogorela mu je hiša z gospodarskim poslopjem, kar vse je bilo zavarovano za 40.000 Din. Čeprav je pogorelo prav vse in so ostali le goli zidovi, je dobil na odškodnini le 24.000 Din.« Vprašujete, kako je to mogoče in kako da ni prejela cele zavarovalne vsote. Predvsem bi Vas prosili, da si ogledate članke inž. Umeka v prvih številkah »Naše moč«. Tam boste spoznali načela, po katerih se požarne škode ocenjujejo. Za ta slučaj posebej Vas pa moramo opozoriti, da je imel g. V. M. zavarovana poslopja za celo stavbno vrednost, tedaj za vse, kakor stoji, t. j. tudi za zidove. Zidovi (in celo strop ter okna) so ostali cel in kar nič poškodovani. Vi pogorišča niste videli, temveč o vsem le nekaj slišali. Zagotovimo Vas lahko, da je bil g. V. M. s cenitvijo popolnoma zadovoljen in da je tudi nova poslopja zavaroval pri Vzajemni. Znano nam pa je, da nelojalna konkurenca slika slučaj popolnoma napačno.

31. — Karla Z., Zagreb. — Takole je bilo, kajne? Seznanili ste se pri Sv. Roku z našim potnikom, ki Vas ni prav nič nagovarjal, da bi se za življenje zavarovali. Pač pa ste mu Vi sami kasneje enkrat rekli, da bi se radi zavarovali. Sestavil je z Vami ponudbo in Vas izrecno vprašal, če se počutite popolnoma zdravo. Rekli ste mu, da popolnoma. Naš potnik Vam ni takoj verjel, pa Vas je celo vprašal, če niste vendar kdaj v življenju bili bolani. In ste spet povedali, da nikdar ne, le otroške bolezni ste imeli. Nato ste šli k zdravniku, ki ste si ga sami izbrali. Zdravnik Vas je pregledal in Vam celo povedal, kaj je našel. Ko je Vzajemna zavarovalnica zdravnikovo poročilo prejela, ga je izročila svojemu zaupnemu zdravniku v presojo. In ta presoja je bila taka, da Vas Vzajemna ni mogla sprejeti v zavarovanje. Proti navadi smo Vam celo povedali, zakaj Vas nismo sprejeli. Sedaj pa nekam triumfalno sporočate, da ste se zavarovali pri neki zavarovalnici, ki ima svoj sedež v inozemstvu. Ta zavarovalnica Vas je gladko sprejela in celo proti nižji premiji, kot bi jo bili morali plačevati pri Vzajemni. — Draga gospodična! Družba, ki sprejema ljudi z odprto tuberkulozo v zavarovanje in celo proti tako nizki premiji, mora biti gotovo silno bogata — ali pa je na robu konca. Bolj gotovo je to zadnje. Mi Vam zelo privoščimo, da ne bi enkrat doživeli razočaranja, a žal nas prav Vaš slučaj potrjuje v mnenju, da Vam razočaranje ne bo ušlo. Morda se takrat oglosite!

32. — L. S. — Ljubljana. — Hvala Vam za »Feniksovo« pismo. Nanj smo Vam že v pismu odgovorili. Ker pa je v »Feniksovem« pismu nekaj trditve, ki ne držijo, a je odgovor važen tudi za druge naše bralce, omenjamo iz pisma nekatere stvari: »Feniks« Vam piše: »Vas opozorimo, da je prevzemanje naših zavarovanj po drugih družbah v smislu zakonske uredbe ministrstva za trgovino in industrijo z dne 28. 4. t. l. prepovedano.« — Odgovarjamo: Vsak »Feniksov« zavarovanec ima pravico prekiniti s plačevanjem premij »Feniksu« in se zavarovati pri drugi solidnejši zavarovalnici. Ministrska uredba te pravice nikomur ne krati. Bila bi tudi res lepa, če bi oblast na ljubo inozemski družbi, ki je naše narodno gospodarstvo že za tako težke milijone oškodovala, izdala še uredbo, ki bi očitno ščitila le družbo, družbinim zavarovancem pa omejevala svobodo. V resnici ministrska naredba tega namena nima. — Dalje Vam piše »Feniks«, da so sedanja premijska plačila zavarovana po ministrski uredbi, ker bodo v slučaju likvidacije

vrnjena zavarovancem, a z odbitkom 20% riziko-premije. To so Vam res odkritosrčno povedali. K temu še mi nimamo ničesar dodati. — Še tole Vam piše »Feniks«: »poseduje naša družba v Jugoslaviji poleg drugega kritja v znesku 68 milijonov dinarjev tudi državne dolarske menice v nominalnem znesku 1.916.408 dolarjev... Večji del teh menic se sicer trenutno nahaja še v inozemstvu...« Nasproti temu nas pa obvešča g. dr. Vimpolšek, ki je član pripravljalnega odbora snujoče se organizacije »Feniksovih« zavarovancev v Zagrebu v svojem poročilu na zborovanju teh zavarovancev takole: Skupna vsota »Feniksovih« zavarovanj v naši državi znaša 620 milijonov dinarjev. Skupno kritje za to zavarovalno glavniko bi po računu matematskih strokovnjakov moralo znašati 192.500.000 dinarjev. Resnično je pa stanje danes tako, da ostane v vsakem slučaju primanjkljaj 41.000.000 Din, tudi če se vrednost menic, ki so v inozemstvu, prenese v našo državo. Kaj ne, ta slika je drugačna od one, ki Vam jo je dal »Feniks«? — Na druge »Feniksove« trditve, ki imajo očitni namen Vas pridobiti za nadaljno plačevanje, se bomo v prihodnjih številkah »Naše moč« še ozrli.

33. — A. K-h., Metlika. — Zapomnite si: »Karitas« ni samopomoč. »Karitas« je pravo zavarovanje, ki se ne spušta v nikake špekulacije z življenjem, kakor so to delale samopomoči. »Karitas« želi imeti opravka samo s pošteni in resnicoljubi. Če je tedaj pok. ga. Terezija potnika nalagala, češ, da je popolnoma zdrava, čeprav je dejansko bila še prejšnji dan pri zdravniku zaradi injekcij, potem je »Karitas« ostala samo zvesta načelu poštenosti, če je izplačilo zavarovalne vsote ob smrti odrekla. To ni bila samo pravica, ki jo daje oddelku »Karitas« zakon, temveč še v mnogo večji meri dolžnost »Karitas« napram ostalim poštnim zavarovancem. Ta slučaj pa tudi kaže, kako budno pazi »Karitas« na to, da si ohrani ime poštene in solidne zavarovalnice neomadeževano.

34. — Vojni invalid, št. Lambert. — Vaše mnenje glede rešitve sedanje gospodarske in socialne stiske smo prečitali, a objaviti ga ne moremo. Ne le, da se z Vašim stališčem v celoti nikakor ne moremo strinjati, temveč tudi zato, ker ste krivični napram gospodarskim naporom naše države. Vsak trezen in po političnih starih nezasepljen opazovalec mora videti, da se naše gospodarske razmere izboljšujejo, pa tudi, da je skrivnost tega izboljšanja samo v nas samih. I. P.

F. K—n:

Domovinstvo in novi zakon o občinah

(Nadaljevanje.)

Povrnimo se nazaj k domovinskemu zakonu z dne 5. 12. 1896. l., ki tvori z zakonom iz l. 1863. dejanski eno celoto in slednjega samo izpopolnjuje.

Zakaj je bila izprememba tega zakona potrebna? Gospodarske in socialne razmere, ki so se razvijale v dobi več desetletij v drugi polovici prejšnjega stoletja, so bile tisto gibalo, ki so stori- le spremembo zakona iz l. 1863. nujno potrebno. Te razmere so se namreč bistveno spremenile, ko je bilo državljanom z državnim osnovnim zakonom zajamčeno svobodno preseljevanje, ter je nastala prava prekucija v obrtnem delokrogu po ustanavljanju tovarniških in drugih podjetij, kakor tudi v prometu vobče. V domovinstvu — ali recimo bolje: v pridobivanju domovinstva na osnovi zakona iz leta 1863. je nastalo nekakšno stanje otopenosti, ki je trajalo do izdajanja novele k zakonu v letu 1896. Glede na spremenjene časovne razmere je bila ta otopenost v tem bolj kričečem nasprotju z duhom časa, ker je silno otežkočala spremembo domovinstva, ako je ni včasih celo onemogočila.

Tako je po ne malih bojih v takratni avstrijski državni zbornici zagledal luč sveta zakon z dne 5. decembra 1896. l., drž. zak. št. 222., s katerim so bila izpremenjena določila zakona iz l. 1863. Vsa trdota določil zadnje navedenega zakona se zrcali že iz enega paragrafa — § 8. — ki je določal:

Domovna pravica se pridobiva po izrečnem sprejetju v domovno zvezo. O prošnji za to odloča edino občina sama; vsaka pritožba je izključena.

Po § 5. domovinskega zakona iz l. 1863. pa je bilo mogoče dobiti domovinsko pravico v kaki občini samo: 1. po rojstvu; 2. po omožitvi; 3. po sprejetju v domovno zvezo; 4. po dosegu kake

javne službe. V primerih pod 1., 2. in 4. stvar ni bila sicer osporavana, če je šlo n. pr. za otroke v občino že pristojnih staršev, ali za žene, ki so itak morale dobiti domovinstvo po možu, prav tako vse osebe ob stalni namestitvi v javni službi. Ali v primeru navedenem pod točko 3. so pa vedno nastajale težave, ker je bil vsak sprejem v domovinsko zvezo kake druge občine zavisen od sklepa občinskega odbora — po lastnem preudarku, naj je bil ta »prosti preudarek« umesten ali ne. Vse je bilo zavisno od dobre ali slabe volje občinskih mož. Lahko je bival kdo v drugi občini dvajset, trideset let, tudi petdeset, pa ni bil postal pristojen tja, ker tega ni hotel občinski odbor.

Kaj je torej prinesel novi domovinski zakon iz l. 1896.?

Razveljavil je paragrafe 8., 9. in 10. zak. iz l. 1863. Kaj je določal § 8., je bilo omenjeno že v prejšnjem odstavku. V § 9. je bilo določeno, kaj je treba, da se uvede občinska taksa za izrečen sprejem v domovinsko zvezo; a v § 10. o pridobitvi domovinstva stalnih nameščencev v občini bivališča.

Dejali smo, kako težko je bilo po prejšnjem zakonu (iz l. 1863.) doseči novo domovinstvo v drugi občini. Zato so bila v novem zakonu iz leta 1896. uveljavljena ta-le določila:

§ 1. Domovinska pravica se zadobi z izrečnim sprejemom v domovinsko zvezo.

§ 2. Izrečnega sprejema v domovinsko zvezo občina bivališča ne sme odrediti tistemu (avstrijskemu) državljanu, ki je po zadobljeni samopravnosti skozi deset let, preden je prošil za domovinsko pravico, prostovoljno in nepretrgoma prebival v občini.

Že s tema dvema paragrafoma je bilo občinskim odborom vzeto iz rok vse ono, s čimer so prej zavirali sprejem v domovinstvo osebe, ki niso bile morda pri srcu občinskim možem. Zakaj po desetletnem bivanju v občini je imel vsak državljan že pridobljeno ali recimo priposestovano pra-

vico, da ga je občinski odbor moral sprejeti v domovinsko zvezo — ob pogojih seveda, ki so bili navedeni v nadaljnjih določilih prej navedenega § 2. dom. zak. iz l. 1896., o katerih bo še govor v naslednjih izvajanjih. To bodi še omenjeno, da je dobil ta zakon nazaj posegajočo moč, to se pravi, da so pričeli teči roki, določeni v § 2. glede priposestovanja domovinske pravice po 10 letnem nemotenem bivanju v občini, že z dnem 1. januarja 1891. leta.

(Nadaljevanje.)

Brzoparilniki
in
gnojnične črpalke
znamke
„GAMA“

so proizvodi izključno domače obrti, le polovico cenejši in boljše kakovosti kot inozemski

Izdeluje in prodaja jih tvrdka

Ciril Podržaj,
splošno ključavničarstvo,

Iq, p. Studenec pri Ljubljani

Pojasnila in ceniki brezplačno

Javna zahvala in priznanje

Podpisani posestniki — člani Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani — prizadeji po težkih in usodnih požarnih nesrečah, izrekamo naši domači zavarovalnici iskreno zahvalo in javno priznanje, ker smo bili v najtežjih trenutkih deležni vse njene pozornosti in velikodušnosti. Ob kulantni ocenitvi škod smo se lahko ponovno prepričali, da je Vzajemna zavarovalnica odkritosrčna prijateljica in dobrotnica slovenskega ljudstva.

- Zakrajšek Jožef, Lesičje 20 pri Škofljici. (Požar 27. 7. 1936.)
 Kaštanek Leopold, Doleči vrh 1, p. Toplice pri Novem mestu. (Požar 12. 8. 1936.)
 Bizjak Antonija, Padež 2, p. Borovnica. (Požar 27. 7. 1936.)
 Omess Janez, Zgornji Brnik 1, p. Cerklje pri Kranju. (Požar 30. 7. 1936.)
 Lovšin Janez, Goričavas, p. Ribnica. (Požar 9. 8. 1936.)
 Vesel Janez, Žerovnica, p. Grahovo p. Cerknici. (Požar 12. 8. 1936.)
 Klakočar Jurij in Marija, Grušce 18, p. Dramlje pri Celju. (Požar 23. 8. 1936.)
 Vrtnjak Slavko in Alojzija, Stara nova vas 17, p. Križevci pri Ljutomeru. (Požar 30. 8. 1936.)
 Lajh Alojzij in Kuna, Zg. Hajdin 49 pri Ptujju. (Požar 26. 8. 1936.)
 Zupanič Martin in Neža, Zgornji Hajdin 48 pri Ptujju. (Požar 26. 8. 1936.)
 Smodiš Marija in Štefan, Bučecovci 45, p. Križevci pri Ljutomeru. (Požar 22. 8. 1936.)
 Kos Anton in Alojzija, Froleh 3, p. Sv. Ana v Slov. gor. (Požar 22. 8. 1936.)
 Belinc Janez in Marija, Dolsko 9, p. Senovo. (Požar 19. 8. 1936.)
 Ambrožič Franc, Vnanje gorice 52, p. Brezovica pri Ljubljani. (Požar 25. 8. 1936.)
 Hafner Anton, Koseze 97 pri Ljubljani. (Požar 21. 8. 1936.)
 Trontelj Janez, Lipoglav 1, p. Šmarje-Sap. (Požar 19. 8. 1936.)
 Javernik Marija, Spodnje Jablane 16 pri Cirkovcah. (Požar 10. 8. 1936.)
 Drevenshek Jože in Olga, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. (Požar 11. 8. 1936.)
 Sluga Ivan, Maribor, Tržaška c. 22. (Požar 30. 6. 1936.)
 Sapushek Franc in Hedvika, Pobrežje pri Mariboru, Slomškova 22. (Požar 12. 8. 1936.)
 Medič Marija, Horjul št. 33. (Požar 10. 8. 1936.)
 Turk Julij, Vrh 2, p. Hinje. (Požar 5. 8. 1936.)
 Jerman Franc in Jožefa, Trstenik 29, p. Mirna pri Mokronogu. (Požar 12. 8. 1936.)
 Hribar Ivan, Prevoje 45, p. Lukovica. (Požar 24. 7. 1936.)
 Perkovič Franc, Bereča vas 35, p. Suhor pri Metliki. (Požar 30. 7. 1936.)
 Unuk Jože in Marija, Sp. Jablane 15 pri Cirkovcah. (Požar 10. 8. 1936.)
 Beranič Jernej in Marija, Sp. Jablane 13 pri Cirkovcah. (Požar 10. 8. 1936.)
 Medved Marija, Gor. Jablane 18 pri Cirkovcah. (Požar 3. 8. 1936.)
 Flis Marija, Loke 299, p. Trbovlje. (Požar 7. 8. 1936.)
 Kos Ana, Ojstriška vas 43, p. Sv. Jurij ob Taboru. (Požar 2. 8. 1936.)
 Ribič Alojz, Petelinjek 6, p. Loče pri Poljčanah. (Požar 19. 8. 1936.)
 Strašek Marija, Sv. Mihael 7, p. Šmarje pri Jelšah. (Požar 18. 8. 1936.)
 Draksler Ernest, Sv. Štefan št. 1, p. Dol pri Hrastniku. (Požar 25. 8. 1936.)

LOVRO PIČMAN

centralne kurjave, vodovodne instalacije, preskrba z vročo vodo
 potom štedilnika, sanitarne naprave, oprema bolnic in sanatorijev, kleparska dela vseh vrst.

LJUBLJANA - Ilirska ulica št. 15

29-11 Telefon interurban 29-11

Trajnost Vašega perila je odvisna od kakovosti mila.

Zato perite le s priznanim dobrim Zlatorog terpentinovim milom!

A. Belec, Št. Vid nad Ljubljano:

Gasilski spomini

(Nadaljevanje.)

Po končanem obhodu so se pričele velike gasilske vaje z raznim mehaničnim orodjem in brizgalnami. Vršile so se na visokih palačah. Z veliko pozornostjo sem gledal in občudoval lepi mir, tihoto in veliko spretnost gasilcev. Vse se je vršilo v najlepšem soglasju, slišati je bilo le rog, ki je dajal znake, in poveljniške ukaze s piščalkami. Vse se je zvršilo v redu, brez najmanjše nezgode ali poškodbe.

Češke gasilske vaje so bile zame prava visoka šola gasilske spretnosti. Kar sem videl v Pragi, sem često razlagal našim gasilcem pri predavanjih. Neizbrisen vtis je napravilo name zlasti tiho poveljevanje ter skrbno in točno izpolnjevanje poveljniških ukazov. Res je, kdor se hoče česa naučiti, mora po svetu iti. To velja na splošno, velja prav tako tudi v gasilstvu.

4. Centrifugalna sesalka.

V promet so prišle nove brizgalne na bencinski pogon. S temi motorkami so prva leta bile velike težave. Dogodilo se je tudi, da so ogenj prej pogasili, preden so spravili motorke v pogon. Treba je bilo iskati tem pomanjkljivostim odpomoči.

Rad sem potoval po svetu, zlasti so me zanimala velika mesta. Povsod sem si ogledal tudi gasilsko organizacijo in zlasti gasilske naprave in orodje. Bil sem v Gorici, v Trstu, na Reki, v Padovi, Milanu, obiskal sem Zagreb, Budimpešto, Dunaj in Prago. Na Nemiškem sem bil v Münchenu, Kölnu, Düsseldorfu, Stuttgartu, Nürnbergu, Dresdenu, Leipzigu in Berlinu. Dalje sem obiskal Bruxelles, Zürich, Paris in London. Ako hoče kdo dobera spoznati gasilstvo in vse moderne gasilske naprave, mora veliko potovati in se zanimati, kako ravnajo pri drugih narodih in po drugih deželah od požarih.

V Münchenu sem se predstavil z dekretom kot odposlanec Kranjske deželne gasilske zveze. Načelnik me je prijazno pozdravil.

V pisarni mi je razkazal vse uradovanje, ime-nik gasilcev in njihov delovni red, razdelitev gasilcev in dodelitev posameznih del. Poklical je nato gasilce iz gasilske šrambe in jim naročil, naj mi razkažejo brizgalne in drugo orodje. Zahvalim se načelniku za prijaznost in uslužnost ter grem v šrambo. Tu mi vodja razkaže vse naprave, brizgalne in orodje. Ko sva si vse ogledala, da znak za alarm. Zaccuden sem gledal, kako so se vhodna vrata avtomatično odprla, dva konja pritečeta v šrambo in se postavita k vozu. Od stropa je visela konjska oprema. Ko se konja vstopita k ojesu, pade oprema lepo na konja, gasilec pripne opremo k vozu, zapne uzdo in vajeti, sede na voz in je v hipu na cesti. Na vozu je bilo vse orodje do najmanjšega lepo zloženo in urejeno, v knjižici pa je bilo popisano vse, kar je bilo na vozu. Ta vzorni red in priročnost mi nista šla iz glave. Pač nekaj posebnega za tisti čas. Veliko sem pridobil s tem obiskom.

V Leipzigu sem se prav tako zgledil z dekretom gasilske zveze pri načelniku. Tudi tu so mi prijazno razkazali šrambo. Vse je bilo lepo urejeno. Za šrambo je bilo veliko dvorišče in tu velik tlakovan prostor z vodovodnimi razpršilniki za snaženje brizgaln, gasilskih voz in orodja. Ko se pripeljejo domov od požara, takoj vse osnažijo in operejo.

Vse te novosti, ki sem jih videl po svetu, sem po možnosti skušal uvesti tudi pri nas. Ne brez uspeha. Lep red in točnost je prvi pogoj dobre gasilske službe. (Dalje sledi.)

Če ste se preselili in niste javili Vzajemni zavarovalnici spremenjenega naslova, ne morete v redu dobivati »Naše moči«. Nereda ste tedaj krivi sami.

Dobra pevka. Meta je zibala Ančko in ji prepevala mile uspavanka. Ančka je že pol ure mižala, nato pa naenkrat dvignila glavo in rekla: »Zdaj pa le končaj, Meta! Jaz bi rada malo zaspala.«

*

Tekočina, ki ne zmrzne. Učitelj: »Kdo mi zna povedati tekočino, ki niti v najhujšem mrazu ne zmrzne?« — Učenec: »Krop, g. učitelj!«

M. K.: **Pesem polja**

(Povest.)

(Nadaljevanje.)

6.

Tine se je vrnil iz zapora bled in shujšan. Zrak med vlažnimi stenami mu ni prijal in tudi hrana za kaznjence ni bila prvovrstna. Vendar mu je zardelo blede lice in zažarele so mu motne oči, ko je drugi dan po povratku stopil v Korenovó kuhinjo.

»Dober večer, Ančka!« jo je glasno pozdravil. Ančka se je zdrznila, ko je začula Tinetov glas.

»Tine, ti si? Že doma? Ah, Tine!«
»Doma sem zopet, Ančka. Ah, da le tebe spet vidim!«

»Hvala Bogu, Tine, da si se vrnil.«
»In da sem pri tebi, Ančka moja!«
Tine ji je božal kodraste črne lase in bil ves srečen.

Ančka je dvignila glavo in stopila nazaj k ognjišču. Zunaj pred vrati so se začuli koraki. Plamen na ognjišču je osvetlil Tončekov obraz.

»Pozdravljen, Tonček! Kje si pa hodil tako dolgo?«

»E, Tine, ali si že doma? Veš, jaz sem bil na polju.«

»Ali si kaj lovil med tem, Tonček?«
»Nič, Tine. Veš, si ne upam, bojim se Mirkota.«

»Škoda. Nekaj lepih lisjakov bi lahko dobil.«
Tonček je odmajal z glavo.

»Saj pravim, Mirkota se bojim. Ta lovski pes mi je bil vedno za petami, sem pa raje ostal doma.«

»Res, tudi meni se čudno zdi, kje je izvohal, da imam na kozolcu skrito past in lisjaka. Veš, saj sem imel tudi drugo divjačino skrito gori, prav pod streho, pa k sreči ni našel ničesar.«

»Ali kako hudimana je to zvohal?«
»Ne vem. Gotovo me je kdo naznanil!«

»Od vraga je. Kako naju je vzel na piko, odkar si ga bil ti otrnil po glavi. Samo škoda, ker si ga premalo.«

»Škoda, škoda,« je prikimal Tine. »O, pa mu bova že še vse plačala, ne boj se, Tonček. Zdaj mu pokaževa, po čem so številke.«

»Ali kako, da se nas je upal tako lotiti kar sam od sebe?«

»Pravi, da mu je ukazal komandir,« je naglo zinila Ančka.

»On pravi... Ali si govorila z njim?« je razburjeno vprašal Tine.

»No, da. To se reče, on sam me je posili ustavit.«

»In ti si se razgovarjala z njim? O, Ančka!« je Tine trpel v neumni ljubosumnosti.

»Samo povedala sem mu, kar mu je šlo. Ne bodi tako čuden, Tine,« se je branila.

Tinetu se je lice razjasnilo.

»Ančka, ne zameri, ko se pa tako bojim zate, deklice.«

»Ne imej neumnih sumenj, Tine. Naša Ančka je poštena in dobra, da opoldne z lučjo ne najdeš boljše. Jaz vem, da se s tem falotom ne razgovarja,« se je tudi Tonček postavil.

»Res je vse to, res. Pa, Ančka, saj nisi huda name?«

»Nisem. Kako bi mogla biti!«

»A midva, Tonček, kdaj pojdeva zdaj lovit?«

»Če hočeš, pojdeva jutri v Mačnik streljat z dinamitom ribe. Dosti jih bova dobila.«

»Saj res, Tonček. Vendar še nisi postal šleva. In tam v Mačniku vem za lisičji brlog; spredaj bom nastavlil past že jutri zjutraj. Nedelja bo jutri. Mirkotu ne bo mar, da zopet loviva.«

»Pa bi vendar pustila lov. Glej, Tine, ti si bil zaprt, pa te nič ni izpametovalo. Pustita pri miru ta nevarni posel.«

»Eh kaj, Ančka! To je bil nesrečen slučaj. Da, jutri zvečer pojdeva nad ribe, ti jih boš pa ocvrla, Ančka.«

»Nevarno je! Pustita!« je prosila deklica.

»Ni nevarno. In divji lovec brez lova vendar ne more prestajati, preveč mu je dolgčas.«

»No, le tišči v nesrečo, zaletel vrtoglavi.«

»V kakšno nesrečo, Ančka? Bodi no pametna!«
Tonček se je vzdignil in pomeril k vratom.

»Malo grem še povasovat k Žumru. Nocoj je sobota zvečer.«

Vrata za njim so se zaprla, Tine pa se je sklonil k Ančki in jo poljubil na rdeče ustnice.

»Lahko noč, Ančka. Iti moram. S Tončkom imava isto pot.«

»Lahko noč, Tine.«

Tine in Tonček sta zavila mimo hleva, kjer se jima je dobrihal Hasan. V večernem mraku sta utonila v polje. V Bukovem vrhu so gorele po hišah luči; iz dimnikov se je vil pod zvezdnato nebo gost, belkast dim. V daljavi je škripal po slabi kolovozni poti voz in hlapec je pokal z bičem, ko je peljal s polja deteljo za živino. Polje je molčalo, kakor ukleto v stoletni sen. Na nebu, tam izza Kamniških planin je vstajala luna, velika, žareča. Vsa pokrajina se je namah kopala v njenih srebrnih žarkih.

Ančka je stala na pragu in zrla za Tinetom in Tončkom, ki sta izginjala doli proti grapi. Oko je božalo z mesečino obliko pokrajino, tako krasno, kakor bi bila vzeta iz »Tisoč in ene noči«. Iz prsi se ji je nehote izvil vzklik:

»O Bog, kako lepa je zemlja slovenska!«

7.

Drugi dan je bila nedelja. Nedelja na Gorenjskem! Kdo še po mnogih letih ne pomni nje-nega miru in tihote? Zjutraj, ko še pojo petelini na vasi in se še jutranji somrak bori z dnevno svetlobo, vstanejo gospodinje. To in ono je še treba deti v red, včeraj ni bilo mogoče postoriti vsega. Potem pa hite gospodinje v hlev in se vračajo z žeharji, polnimi penečega se mleka.

Sonce je že pozlatilo naravo, cvetke odpro glavice in željno vsrkavajo sončne žarke. Iz lin svetega Primoža se oglasi zvon. Cisti glas zaplava nad deviško pokrajino, blagoslovlja jo in prosi nad njo božjega blagoslova. Vas se začne dramiti iz sspanja. Fantje vstajajo, z zaspanimi obrazi hite v hlev vzdevat živini. Potem se umivajo z mrzlo vodo, da postane obraz svež, oči jasne, misel voljna in vesela. Tam po poti skozi polje mimo dozorevajoče ajde se pomikajo proti cerkvi starke. Rožni venec tišči sleherna v rokah in premika s starimi, ovelimi prsti jagode, pa moli, moli. Postava, od dolgoletnega neutrudnega dela in skrbi sključena, se enakomerno pomika med njivami tja proti božji njivi, ki obdaja cerkvico svetega Primoža.

Drugič se usuje zvonjenje čez mirno vas. Fantje si hite zavezovat kravate pod snežnobele ovratnike, primerjajo klobuke, otepejo sleherni prašek z obleke in hite v gručah, glasno se pomenkujejo, proti cerkvi. Za njimi gredo matere; ta ali ona drži za roko otroka; njihov pogovor je ponižna prošnja in obenem zahvala Bogu. Dekleta gredo v cerkev zardelih obrazov, z molitvenimi knjižicami in belimi robčki v rokah. Zadnji gre gospodar; vrata zaklene z velikim ključem in ga položi na okno za gost vršič rožmarina ali roženkravta.

V cerkvi pozvoni in mašnik v rožnatem plašču pristopi k oltarju. Ljudstvo zbira misli, kako naj izreče prošnjo nebeškemu Očetu. Srca so pobožna, vsa dvignjena k Bogu, pusteč vse zemsko, vse skrbi in težave tam zunaj.

In na oltarju! Sveže rože, lepe, bujne, vonj kadila, sveče, zgoraj pa sveti Primož, resnobno zroč svoje varovance. In duhovnik v rožastem plašču, drdranje ministrantov, zvončkljanje, debela mašna knjiga, pa glasovi orgel na koru, vmes pa ubrana pesem pevcev! Pri pridigi globoki, v srce segajoči glas gospoda župnika, osivelega v skrbeh in trudu za svoje ovčice. Po pridigi pa zopet petje, vonj kadila, sveče! Kakor neizmerno lepa, a vendar resnična pravljica. O Bog, kako neizrečeno si dober!

Po maši pa stoje možje in fantje pred cerkvi, dekleta sramežljivo zardevajo hite mimo njih skozi grobove. Počasi se izkapaajo iz cerkve še stare ženice, betežne se počasi poslavljajo od Boga v tabernaklju in od dragih rajnkah na pokopališču.

Nedeljsko dopoldne je mirno. V kuhinji ropota posoda; za danes se mora skuhati kaj boljše. Dekleta pomagajo materam ali pa vzamejo v roke ročno delo, marsikatera se zatopi tudi v branje lepe in poučne knjige. Še fantje so ob nedeljskih dopoldnevh neverjetno mirni. Po sencah na vrtu polegajo in ugibajo, kam bi šli popoldne. Tu in tam zakokodaka kokoš, ki je znesla jajce, ali zapoje petelin. Še celo žival danes počiva in čuti srečo Gospodovega dne.

Po južini nakrmijo živino in se napotijo v hladni hram božji, da si naberejo v srca moči za ves teden. Po večernicah pa ostane cerkev prazna, temotna, le plamen večne luči trepeta in meče svetlobne žarke na svetega Primoža dobrotni obraz. V klopi kleči le še sivolasi župnik in moli za časni in večni blagor župljanov.

Popoldne se zberó dekleta in se pomenijo o marsičem: o novi obleki, o delu doma in na polju. Gospodinje sede v hiši in skozi naočnike prebi-

rajo nabožne knjige. Gospodarji pa stopijo po polju, gledat travnik in gozd in se pomenkujejo, koliko so izorali krompirja, koliko pridelali otave. Starke in starčki posedajo na klopčah pred hišami, vasujejo drug pri drugem in se spominjajo veselih mladih let, pa dobrih starih časov. Otroci se pode po vasi ali pa nabirajo v gozdu maline. Fantje se zabavajo v gostilni, tupatam sede mednje tudi kak gospodar. Možati so danes in lepi. Klobuk s petelinjim peresom jim čepi postrani na glavi, prustofo imajo samo ogrnjene, da se tem lepše blešči bela srajca. Čevlji na nogah pa nabiksani, da bi se lahko pogledal vanje. Ponosni so danes fantje, saj je nedelja.

Narava pa počiva mirno, mlin stoji in grapa šumeče pada čez stoječa kolesa.

Zvečer pa se zopet začno vzdigovati iz dimnikov oblaki dima. Kvišku sili dim, pa se kmalu razpuhti v nič. Pod vasjo se začujejo zvonci, pastirji ženejo živino s paše. Pri fari zazvoni Zdravo Marijo in oglase se zvonovi po sosodnjih cerkvah. Cisti glasovi bronca se zlivajo in tope drug v drugem, v srcu pa vzbujajo milino, skoraj otožnost, da se ti nehote orosi oko. Glasu večernega zvona ne pozabiš nikoli in če bi živel dvajset ali več let v tujini. Vedno bi se spomnil tega zvonjenja z bolestim hrepenenjem v duši.

Po večerni molitvi ljudje kmalu poležejo, saj jih drugi dan čaka zopet delo. Ko pa že vse spi, prikorakajo po vasi fantje in ubrana pesem odmeva prav čez speča polja:

»Dekle, daj mi rož rdečih,
rožmarina, deklice, daj...«

Na oknu pa snivata rožmarin in roženkravt, nageljni z živordečimi cvetovi v mehkem snu padajo po belem zidu. Dekleta v kamricah poslušajo pesem, srca se jim tope od miline in sreče. Polja pa molče in gozdovi sanjajo...

Taka je bila tudi tista nedelja.

(Dolje prihodnjič.)

Kmetovalci,

če si boste nabavljali **sadne mlince,** obrnite se na nas za informacije.

Nizke cene

Izboljšani model

Na zalogi **slamoreznice.** — Močna konstrukcija. Znižane cene.

Plugi, brzoparilniki, bakreni kotli itd.

Podjetni krajevni zastopniki se iščejo.

Ferdo Smola

poljedelski stroji in plugi

Sv. Jurij ob juž. žel. pri Celtu

Ilustracije in klišei

dajo reklami šele pravo lice — Za reklamo v visokih nakladah uvažujte le offsettisk, ki je danes najcenejši!

Kameno tisk ♦ **Knjigotisk**
Bakrotisk ♦ **Klišarna**
Litografija ♦ **Offsettisk**

JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6

Ludovik Puš, Ljubljana:

Kmečka zavednost

Nemara bodo kmečki ljudje nejevoljno zmajevali z glavami, videč naslov tega pisanja in ime nepoklicanega učenika, ki se štuli v kmečke vrste, da bi učil. Nič čudnega ne bo, če bodo tako storili: saj so imeli že celo vrsto učnikov v zadnjih letih in celo povodenj lepih besed in obljub — a sad je biriški boben, ki preti slovenskemu gruntu.

Ni bogve koliko časa, kar sva se menila z možem, ki je že marsikaj koristnega povedal in napisal slovenskemu kmetu. Da se naš kmet brani naukov gospode, sem mu omenil, češ da samo kmet lahko razume kmeta. Pa mi je začel pripovedovati takole:

»Niti enkrat samkrat bi si ne upal pomočiti peresa v tinto, da bi kmečkim ljudem kaj zapisal, če bi ne zrasel iz srede kmečkega ljudstva, iz preproste, revne slovenske kmečke hiše, in če bi se po šolanju spet ne bil prav do srčnega utripa približal kmečkemu stanu. Ne poznal bi tako od blizu ljube kmečke zemljice, če bi ne bil — še ne goden za ljudsko šolo — držal plußen in bil kregan od očeta, naj vendar odrivam, da se ne bo podvijalo; če sem se pa, bosopetec, kar na pošev uprl v plužna, so se pa spet jezili, da bom drevo vrgel iz brazde. Zoprni bi mi bil duh po gnoju, če ga ne bi bil moral tolikokrat kidati iz hleva (o, kako sem ga tačas nerad!), tlačiti ga na gnojišču, potem pa voziti na njive, tam trositi in podoravati. — Danes mi je vonj kmečkega gnojišča kakor spomin na starega, nikoli pozabljenega znanca. In ne vedel bi, kaj je pravo kmečko trpljenje, če bi ob košnji ob dveh zjutraj s sklepano koso ne koračil za očetom na trav-

nik in tam moško kosil do sončne pripeke, ko se trava osuši in kosa ne reže več — če ni izdatne malice. Ne vedel bi, kako draga je pogača o veliki noči, če bi mi pri mlačvi debele kaplje potu ne zorale prahu po licu in životu. In še sto in sto reči bi ne vedel. Tako pa vse vem. Pa ne vem le sam; mnogo jih je, ki danes sede po uradih ali uče mladino in so gosposko oblečeni, a so zrasli iz kmečkih hiš. Mnogo jih je to že pozabilo, a nekaj jih je še vendar, ki jim tudi pod lepše krojeno obleko bije pristno kmečko srce. Četudi danes ne kidajo gnoja in ne mlatijo, so vendar v svoji notranjščini ohranili zdravo miselnost kmečkega človeka — v svojem srcu pa nosijo gorko ljubezen do kmečke zemlje in kmečke hiše in do vsega, kar v njej raste in živi.«

Tako je povedal in ogenj v njegovih očeh je pričal, kako iskreno je govoril. Mislim, da bi kmetje hudo napak ravnali, če bi se takih izobraženih ljudi branili in njihove nasvete zametavali. Ni kmečka in gosposka suknja merilo, ampak merilo je kmečko čuteče srce in iz ljubezni porojeno delo za kmeta.

Kaj je torej s kmečko zavednostjo? Ali naj jo iščemo v samozavestnem povdarjanju, da je kmet steber naroda in države, da je prvi in pred vsemi drugimi upoštevanja vreden stan? Ali naj se kaže v oholem zavračanju pomoči in sveta iz nekmečkih vrst, češ, kmečki stan sam ve, kaj in kako treba narediti, da bo zanj prav? Mar je znak kmečke zavesti zametavanje vekovitih temeljev: verskega in slovenskega prepričanja — in drvež za novimi, »boljšimi«? Morda je znamenje kmečke zavesti kmečki šport, ki ga uvajajo po slovenski zemlji z raznimi tekami, da se gospoda na njih na kmetov ra-

čun zabava? Če z vsem tem hoče slovenski kmet pokazati svojo stanovsko zavednost, potem se ga Bog usmili!

Vemo, da ni tako. Slovenski kmet ima svoj dom in svojo trdo, pa tako neizrečeno lepo zemljo rad kakor punčico v očesu. Za svoj grunt se bori z rokami in srcem in ga ne pusti odkrhniti niti drobce razen s srčno krvjo. Je torej kmet v pravem in čistem pomenu besede. Svoj stan spoštuje in je ponosen nanj. Toda v javnem življenju je slovenski kmet čisto neenoten: če mu pretkan »vodnik« pokaže lepo, mamljivo bodočnost v svojih vrstah, že misli, da mora za njim — svojim prijateljem in zaščitnikom. Pa če se tudi kmečke vrste razbijejo in če stan kot tak škodo trpi. V slovenskih kmečkih vrstah ni smisla za skupnost celo kadar gre za čisto stanovska kmečka vprašanja in organizacijo. Iz te velike rane močno krvavi naš kmečki stan. Kmet nima rad, da bi se mu reklo, da ga kdo komandira. Toda glejte čuda: ko so mu ponekod priskutiti »komando« enega je že padel pod komando drugega, zanj slabšega. Pa vendar zatrjuje, da je šel od prvega k drugemu zato, da ga le-oni ne bo imel pod komando!

Prva stvar našega kmečkega ljudstva mora biti, da si ustvari v stanovskih vprašanjih skupnost, trdno, nepremagljivo. Šele takšna skupnost bo zunanji znak stanovske kmečke zavednosti, ki bo več vredna nego vse govorenje o stebru naroda in države in več ko vse drugo, kar ima sedaj naš kmet za stanovsko zavednost. V trdni stanovski skupnosti je skrito poroštveno pismo za bodoče uspehe kmečkega stanu. Samo takšna zavednost pa, ki rodi uspehe, je nekaj vredna, drugo je prazna pena.

A. Vindišar, Ljubljana:

Ali poznate našega zastopnika?

Moč denarnega zavoda presojamo iz več vidikov; eden teh vidikov je tudi število članov. Hranilnica je močna, ako ima veliko število hranilcev in varčevalcev, ki svoje terjatve po pameti porabljuje. Močna je tista posojilnica, ki ima dosti članov-dolžnikov, kateri svoje obveze v vračanju posojil in obresti točno vršijo.

Vse drugačni pa so vidiki za presojo zavarovalnice. Dohodki zavarovalnic so premije. Premije so navadno nizke, saj nobena povprečno ne presega 150 Din letno. Torej jih je treba že precej lepo število, da se zberejo vsote, ki jih mora zavarovalnica oškodovancem in pogorelcem izplačati. Ta izplačila pa nikoli niso povprečno manjša od 5000 Din, nastopajo pa redno vsako leto pri povprečno vsakem stotem članu-zavarovancu. Dotoku teh malih premij tedaj posveča vsaka zavarovalnica največjo pozornost. Ta skrb za vnovčenje je tem večja, čim več je članstva in čim slabše so razmere na denarnem trgu.

Pri vnovčenju svojih premij se zavarovalnica poslužuje dveh načinov: svojega dolžnika-zavarovanca terja s pismom naravnost in neposredno, ali pa po tretji osebi posredno. Oseba, ki vnovčenje premij posreduje in ki tudi v vseh drugih ozirih zavarovalnico zastopa pred člani, se imenuje zastopnik.

Zastopnik je zaupnik zavarovalnice. Njegova naloga je zelo obsežna. Posreduje zavarovalne kupčije, obstoječa zavarovanja nadzira in ohranja v veljavi; pomaga pri vnovčenju premij, bodisi da jih sam vnovčuje (kasira) ali za nje razdeljuje položnice; opominja zamudnike, pozabljivce in zastankarje; med ljudstvom širi misel in smisel zavarovalstva; uči in nagovarja, razlaga in svari; prenaša navodila članom, posluša in zbira ugovore članov, spoznava in presoja položaje in utira pot zavarovalnici med najširše plasti ljudstva.

Zastopnik je istočasno zaupnik članov-zavarovancev. On posluša ugovore in težave, ki mu jih prinašajo člani. Zelje vseh vrst in prošnje, ki bi

jih sicer sam moral sporočiti zavarovalnici — sprejema zastopnik in jih oddaja naprej na odločujoča mesta. Zastopnik olajšuje članom plačevanje premij s tem, da jih neprestano opominja na dolžnost plačila. Zastopnik je ob uri potrebe in stiske prvi na mestu, ki svojega zavarovanca tolaži in ščiti, mu svetuje in pomaga ter posreduje takojšnjo pomoč.

Vprašam zdaj tebe, ki tole bereš: ali ti sploh veš, da je v tvoji bližini nekdo, ki za tvoje dobro, za tvoje varstvo in za tvojo srečo neprestano misli? Ali ti poznaš našega zastopnika? Ali se boš vedel obrniti nanj, kadar boš potreboval njegove pomoči? Ali — varuj Bog — ko boš ves zbežan po udarcu nesreče klecal na pomoč našega zastopnika, ki ga pa ne poznaš ali poznati in priznati nečeš!

Zastopnik opravlja posle zaupanja. Upravlja s tujim denarjem in hrani tajnosti, ki mu jih izročila zavarovalnica. Zato zavarovalnica navadno postavi za svojega zastopnika takega moža, ki je sam s seboj urejen, preudaren gospodar, varčen in trezen. Res je namreč, da je zelo težko s tujim imetjem prav upravljati. Denar te kaj hitro premami in prav nič se ti ne smili, kar ni tvoja last. Zato je tuje imetje in denar mogoče zapupati le tistemu in takemu možu, ki s svojim lastnim imetjem prav upravljati zna.

Zastopnik mora biti dosti izobražen, izvežban v pisavi in pisanju ter računanju. Biti mora mirne in prijetne narave, prijazen, postrežljiv. Ljudem ne sme biti v nobenem oziru v spotiko, marveč v vsem in vedno v zgled. Vidiš torej, da je zastopnik biti težka služba, a lepa služba! Zaupanje ljudstva si je treba prislužiti in priboriti. Zastopnik brez ljudskega zaupanja pa je le v škodo sebi in vsem.

Te že slišim, oče Martin in tvojo pregrešno misel: beži nol! Saj zastopnik ne dela zastonj in je dobro plačan! Za vsak naš plačan dinar dobiva on provizijo. Nobena njegova pot ali beseda ni zastonj! Naši denarji ga živijo!

Dobro je! Ako tako misliš, delaš našemu zastopniku krivico. Ti ne poznaš njegovega dela, skrbi in naročil pa strogih ukazov, ki jih zastopnik dan na dan dobiva od zavarovalnice. Ne samo razdelitev položnic, pobiranje denarja, dopisovanje

z zavarovalnico. Treba je paziti na delo tujih zavarovalnic, opazovati njih postopanje ter braniti svoje varovance pred vsako škodo ali prevaro. Poznati mora krajevne razmere, znati mora svetovati, da so ukrepi zavarovalnice pravšni in pravični.

Pa ne plačaj premije! Dopustiš, da se mora zastopnik po večkrat zglasiti pri tebi na domu, ki si morda celo uro od njega oddaljen. On ti le dobro hoče, ti pa ga izigravaš, surov si z njim in mu vrata kažeš! Mar misliš, da je njemu prijeto, prositi in molelovati za nekaj, kar miloščina ni in je tvoja dolžnost in tvoja edina in lastna korist, da plačaš!

Res je in naj ti povem: zastopnik je za svoje delo plačan! Toda ta plača ni nikoli toliko, da bi iz tega zaslužka mogel živeti. Zato ne boš dobil zastopnika, ki bi bil samo to, samostojno in po poklicu. Ali je poljedelec, obrtnik, agent ali podobno. Ta skromni zaslužek ne gre iz plačila tvojih premij! Motiš se, kadar misliš, da bo tvoje plačilo premije njemu ostalo! Marveč iz vse drugačnih virov se dobi denar za plačo zastopniku! Na primer: Zastopnik zmanjšuje režijo zavarovalnice, ker odpade dopisovanje z zavarovanci in poštnina. In tako dalje. Tvoj žep pri tem ne utrpí niti pare! Zato je povsem krivično tako postopanje z zastopnikom, marveč je prav, da ga vedno in vselej sprejmemo in razumemo kot našega dobrega svetovalca.

Ali si mar potemtakem zastopnik sme zaračunati stroške, ako ima s teboj opravka? Nikdar in nikoli si ne sme zaračunati niti pare! Zastopnik je v službi zavarovalnice; po njenem naročilu in ukazu opravlja svoje delo. Lepo je in prav, ako mu tako ali drugače izkažeš prijazno hvaležnost, tvoja dolžnost pa to ni! Marveč je tvoja dolžnost samo, da plačaš premijo in dolg, kakor si dal moško besedo. Še celo več, kar čudno izgleda: za vsak dinar, ki si ga zastopniku za premijo plačal, zahtevaj pisano potrdilo! Nič ga ne boš žalil, ker on sam ve, da je to celo med brati stara navada. Le čisti računi ohranjajo zaupanje!

Cemu je potrebno, da svojega zastopnika poznaš in si z njim dober? Zadnjič se je pri vas tole zgodilo: po hišah se je oglašal priletan možki, lepo opravljen in prijaznega nastopa, češ da

je zastopnik domače zavarovalnice, ki mu je naročila pobiranje premij. Ljudje, pošteni in zaupni kakor ste, ste mu v velikem številu pokazali police in plačevali premije! Niti enemu ni prišlo na um, da bi ga legitimiral, naznanil, s palico napodil! Zakaj, izkazalo se je, da je bil goljuf in prevarant!

To naj bo za nauk, da boste premije plačevali le zastopniku, ako ne sami na pošti, nikoli pa ne na roke človeku, ki ga ne poznate, niti ga iz legitimacij ne morete spoznati. Zdajle v jeseni bodo več ali manj polne vaše kašče in kleti, pa tudi v prazno denarnico bo kak desetak padel! Kakor medved za medom bodo oprezovali vse vrste tuji ljudje za vašim bornim denarjem! Kako bi bilo škoda, ako ga po neprevidnem različnim goljufom dajete!

Kdaj potrebuješ našega zastopnika? Zelo mnogokrat! Našeje mo je par primerov: kadar prizidavaš svoj dom; ga popravljaš ali prekrivaš! Pokliči brž zastopnika, da preuredita zavarovanje! V denarnih stiskah si in ne moreš plačati premije! Sporoči zastopniku, naj pri zavarovalnici posreduje, da odloži svojo terjatev na poznejši čas, naj ne dela težkih stroškov z opomini in tožbami. Pogori ti poslopje in ne veš, kako in kam bi se obrnil! Zdej ti je edini pravi svetovalec naš zastopnik.

Res je, da se v vseh teh in drugih zadevah lahko obračaš sam in naravnost na zavarovalnico! Toda, kako pogosto se dogodi, da si v pismu pomankljiv, opustiš navesti številko police in svoj naslov, pa pade pismo v koš, tvoje delo in stroški pa so bili zastoj! Pride nesreča, zastopnik te ne pozna, ti ne poznaš njega! Ker nisi strokovnjak, se obračati prav ne znaš! Zato pa imaš zastopnika-strokovnjaka, da se v potrebi nanj obračaš!

Spoznaj našega in tvojega zastopnika! Obračaj se nanj v vseh zadevah z zaupanjem in prepričanjem, da bo vedno le tebi prav in dobro storil! Kajti le zato je postavljen, da tvoje koristi brani in varuje. Nobenemu drugemu, razen njemu samemu tedaj nič ni mar tvoje zavarovanje, še manj pa plačilo tvojih premij.

In končno: Zavarovalnica bo svojemu ljudstvu le tedaj koristila, kadar bo s svojimi zastopniki varno in trdno povezana. Zastopniki pa bodo z domačo zavarovalnico edini, ako bodo vsi zavarovalnici člani njim v vsem zaupali. Le to je redna zveza zavarovalstva z ljudstvom in je vsaka drugačna zveza odveč.

V vsaki župniji ima naša Vzajemna zavarovalnica svojega zastopnika. Ali ga poznate? V vseh zavarovalnih zadevah vprašajte za nasvet le njega!

Sejmi v oktobru 1936

1. Podčetrtek, Prevalje. — 2. Dobrovnik. — 3. Dol pri Hrastniku, Kostrivnica, Sv. Lovrenc v Slov. gor. — 4. Turnišče, Bitnje. — 5. Hodoš v Prekmurju, Slov. Konjice, Kostanjevica ob Krki, Litija, Jurklošter, Sv. Lenart v Slov. gor., Zalec, Gor. Logatec, Jesenice, Kranj, Ormož, Slivnica pri Celju, Slovenjgradec. — 6. Pišce, Metlika, Sv. Helena v Rovtuh, Horjul, Zagorje ob Savi. — 7. Motnik, Ponikva, Zdenska vas. — 8. Begunje pri Cerknici, Rakičan v Prekmurju, Sodražica, Toplice pri Novem mestu. — 9. Šmarjeta pri Rimskih toplicah. — 10. Rajhenburg, Vuzenica, Poljčane. — 11. Ljutomer, Radeče pri Zid. mostu, Kranjska gora. — 12. St. Vid pri Stični, Semič, Teharje, Oplopnica. — 13. Kamnik, Kaplja, Sv. Lenart pri St. Ilju pod Turjakom. — 15. Loče pri Poljčanah, Murska Sobota, Nadlesk pri Ložu, Planina pri Sevnici. — 16. Kočevje, Sv. Filip v Veračah. — 17. Loka pri Zid. mostu, Pristava. — 18. Boh. Bistrica, Guštanj, Lukovica, Podsreda, Poljane nad Škofjo Loko, Radohova vas, Rateče. — 19. Mozirje, Trbovlje, Vojnik, Krško. — 20. Crensovci, Novo mesto. — 21. Celje, Cerklje pri Kranju, Dolsko, Lesce, Mala Nedelja, Sevnica ob Savi, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Žiri, Zubina, Črna pri Prevaljah. — 22. Dramlje. — 23. Martjanci. — 24. Dol. Logatec, Velenje. — 25. Lemberg. — 26. Mursko Središče, Videm ob Savi, Ribnica na Pohorju. — 27. Križevci v Prekmurju, Vesela gora. — 28. Dol. Lendava, Gornji grad, Lož, Mokronog, Muta, Radovljica, Skaručina, Sl. Bistrica, Sv. Jurij ob j. ž., Sv. Tomaž pri Ormožu, Žužemberk. — 30. Studeneč, Veliki Gaber.

Dr. B. M.:

0 vplivu alkoholizma na duševnost

(Prosto pa Langeju.)

(Nadaljevanje.)

Brezupno je upanje, da bi se kronični pijanec izpreobrnil sam po sebi. A ker je abstinenca, in sicer popolna abstinenca za take edino zdravilo, moramo misliti pri nas v Sloveniji na zgradbo zavoda za take bolnike, ki bi se po mojem mnenju, če upoštevamo dotok iz vse države, prav gotovo izplačal, zlasti ker bi lahko sprejemali vanj tudi morfiniste. Banovina ali privatni podjetniki naj bi mislili na to stvar.

•Posebna bolezen kroničnih pijancev je znameniti delirium tremens. Napačno je mnenje, da nagibajo k temu deliriju predvsem psihopati, duševni boleštni, ampak ravno nasprotno. Vinski bratci zbole na njem le v zelo redkih primerih, večkrat pa vztrajni in dolgoletni požeruhi žganja. Telesni znaki alkoholizma so pri takih že pred izbruhom napada precej izraženi. Tudi na duševnem polju opazimo predznake, n. pr. napade groze zvečer in v noči, preplašenost sredi spanja z živo grozo in znojenjem. Zanimive so začetne prikazni, ki jih vidi tak človek: čudna senca, ki je nenadoma zbežala čez cesto, ali mimo vrat, ali po stopnicah, ali pod posteljo, ali ki se je skrila za vrata; nenavadna, grozna žival, ki se je razkoračila s svetlimi očmi pred njim; čudna bela žena, ki je nemo pomahala z roko. Včasih pridrvi tak pijanec nazaj v gostilno in pove, kaj je videl, pa se mu vsi smejejo, čeprav je res videl prikazen. Take prikazni so mnogo prispevale k zgodbam, ki jih slišimo zlasti po deželi. Včasih se polasti pijanca nekaj dni pred delirijem božjasti podobni napad ali več napadov. Ti napadi pa se lahko pojavijo tudi v prvih dneh delirija samega. Marsikdaj najdemo za vzkipenje delirija še druge pobude, ki poleg alkohola k temu pripomorejo, n. pr.: pokvara pljuč, zlom kosti, motnje v presnavljanju hrane, pokvare jeter in druge. Za temi predznaki napade pijanca delirij po navadi kar naenkrat. Začno se močno in grobo tresti roke, časih pa tudi glava. Telo se vrto-glavu opoteka in bega okrog. Pojavi se skoraj popolna ali popolna nespečnost. Bolnik se ne znajde dobro v času in prostoru, ve pa, kdo je on. Tudi ga je mogoče vsaj za nekaj trenutkov spraviti v pozornost in se ta čas pametno pogovarjati z njim, a dalj časa ne, ker ga zamotijo živahne in žive slike, ki jih vidi. Tem slikam se popolnoma preda, kakor hitro ga prepustimo samemu sebi. Nekatere slike so celo podobne fantastičnim sanjskim doživljanjem. Najbolj nenavadna, pravljica, pa tudi grozna bitja se prikažejo, strašijo bolnika in mu groze na ta ali oni način, ki ga spravlja v silno grozo. Pojavijo se n. pr. krokarski tovariši brez glav, podobe po stenah začno kimati z glavami in se pogovarjati med seboj ali z njim; rože po stenah ožive in se začno premikati in maličiti na najbolj čudne načine; bolniška postelja se spremeni v gostilniško mizo, sobne stene se začno premikati, strop se pogreza proti njegovi glavi ali pa se pod njim udara pod. Pripravajo celi roji živali, muh, ki brenče okrog njegove glave, trume pajkov, ki lazijo po stenah, miši in podgane, ki

skačejo po sobi. Nekatere živali rastejo v nadnaravno velikost, druge so zopet zelo pomanjšane. Vse podobe, ki jih vidi, se po navadi živahno premikajo, izginjajo in se porajajo znova. Bolnik čita z dlani ali s praznega papirja cele odstavke. Poznal sem bolnika, pred katerim je nadenkrat zrastle visoka trta, pognala liste in grozde. Z živahnim prigovarjanjem je mogoče ustvarjati pred bolnikom tudi take podobe, kot hočemo sami. Slike so ali grozne ali vesele vsebine in vidimo na bolnikovem obrazu ali izraz groze ali pa veselja.

(Dalje sledi.)

**Samo
STOLI**

iz upognjenega lesa
zdrružujejo največjo
eleganco z izredno
odpornostjo in tr-
pežnostjo.

REMEC-Co.
tovarna upognjenega pohištva

KAMNIK Zahtevajte v vseh pohištvenih trgovinah le naše blago

Plemenski sejmi rodovniške govedi:

1. Gorenjska cikasta (pinegavska) pasma: dne 15. oktobra v Mengšu.
 2. Ormoška cikasta (pinegavska) pasma: dne 26. septembra v Ormožu.
 3. Svetlohsasta (simentalska) pasma: 26. oktobra v Beltincih.
 4. Dolenjska sivorjava (montafonska) pasma: 10. oktobra v Novem mestu; 22. oktobra v Velikih Laščah.
 5. Slovenska bela (marijadvorska) pasma: 25. oktobra v Mariboru.
- V slučaju, da pade določeni dan na cerkveni ali državni praznik, bo sejem na prih. delovni dan.

Koledar za oktober 1936

1	Četrtek	Remigij, škof; Janez Dukl., spozn.	16	Petek	Gal, opat; Gerard, m.; Florentin
2	Petek	Angeli varih. Leodegar, škof	17	Sobota	Marija Margareta Alakok; Hedvika
3	Sobota	Terezija Deteta Jezusa; Felicija, dev.; Kandid	18	Nedelja	DVAJSETA POBINKOSTNA. (Misijska.) Lukež, evangelist; Julijan, pušč.
4	Nedelja	OSEMNAJETA POBINKOSTNA. (Rožnovenska.) Frančišek Seraf.; Edvin, kralj	19	Poned.	Peter Alkant., spozn.; Ebin, opat
5	Poned.	Placid in tov., muč.; Flavijana	20	Torek	Janez Kancijan, spozn.; Felicijan, m.
6	Torek	Brunon, spoz.; M. Frančiška, dev.	21	Sreda	Uršula in tov., muč.; Hilarijon
7	Sreda	Marija, kraljica sv. rož. venca	22	Četrtek	Kordula, dev. in muč.; Fides (Vera)
8	Četrtek	Brigita, vdova; Simeon, prerok	23	Petek	Klotilda, muč.; Jožefina
9	Petek	Posvečevanje cerkva. Dionizij, škof; Abraham, očak	24	Sobota	Rafael, nadangel; Kristina, dev.; Krištof, muč.
10	Sobota	Frančišek Borgia; Danijel in tov., m.	25	Nedelja	ENAJSETA POBINKOSTNA. (Kristus Kralj.) Krizant in Darja, muč.
11	Nedelja	DEVETNAJETA POB. (Žegnanska) Materinstvo Matere Božje. Nikazij	26	Poned.	Evarist, pap.; Bonaventura; Gavdencij
12	Poned.	Maksimiljan, škof; Serafin, spozn.	27	Torek	Frumencij, škof; Antonija, dev.
13	Torek	Edvard, kralj; Koloman	28	Sreda	Simon in Juda, apostola; Cirila, dev.
14	Sreda	Kalist, pap. in muč.; Just, šk.; Rustik	29	Četrtek	Narcis, škof; Ida, dev.; Donat, spozn.
15	Četrtek	Terezija, dev.; Avrelja, dev.	30	Petek	Alfonz Rodriguez, spozn.; Angel
			31	Sobota	Volbenk, škof; Krištof, muč.

Luna: 7. oktobra zadnji krajec; 15. oktobra mlaj; 23. oktobra prvi krajec; 30. oktobra polna luna
Dan se skrči od začetnih 11 ur 42 minut na končnih 9 ur 59 minut. Skrči se torej za 1 uro 43 minut